

QUICK SCAN BESCHERMDE NATUUR

Regenwaterbuffers Oirsbeek

Toetsing aan de Nederlandse natuurwetgeving

In opdracht van: Waterschap Limburg

Opgesteld door: Rob Felix
Projectnr. Natuurbalans: 19-117
Datum: 3-7-2019

Rapporttitel	
Quick scan beschermde natuur. Regenwaterbuffers Oirsbeek. Toetsing aan de Nederlandse natuurwetgeving	
Getekend voor akkoord	
Naam en functie van vertegenwoordigingsbevoegde	G. Hoogerwerf directeur-grootaandeelhouder
Handtekening	
Datum	1-7-2019

Colofon

© 2019 Natuurbalans - Limes Divergens BV / Waterschap Limburg

Tekst en samenstelling: Rob Felix
Eindverantwoordelijk: Drs. G. Hoogerwerf
Projectnummer Natuurbalans: 19-117

In opdracht van: Waterschap Limburg

Wijze van citeren: Felix, R.P.W.H., 2019. Quick scan beschermde natuur. Regenwaterbuffers Oirsbeek. Toetsing aan de Nederlandse natuurwetgeving. Projectnummer 19-117. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

Niets uit dit rapport mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Natuurbalans - Limes Divergens BV noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurbalans - Limes Divergens BV. De opdrachtgever vrijwaart Natuurbalans - Limes Divergens BV voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Natuurbalans - Limes Divergens BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Natuurbalans - Limes Divergens BV is gecertificeerd door EBN Certification en voldoet aan de eisen gesteld in de norm ISO 9001:2015.

INHOUD

1	INLEIDING.....	5
2	BESCHRIJVING VOORGENOMEN INGREEP	7
2.1	Ingreeplocatie en onderzoeksgebied	7
2.2	Werkzaamheden en toekomstig gebruik	10
3	ONDERZOEKSMETHODE.....	13
3.1	Bronnenonderzoek.....	13
3.2	Veldonderzoek	13
3.3	Opzet natuurtoets.....	14
4	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING.....	17
4.1	Bronnenonderzoek beschermde soorten Wnb.....	17
4.2	Vaatplanten en mossen	18
4.3	Vleermuizen	19
4.4	Grondgebonden zoogdieren	19
4.5	Broedvogels.....	20
4.6	Reptielen	22
4.7	Amfibieën	22
4.8	Vissen	23
4.9	Ongewervelden	23
5	TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING	25
6	BEOORDELING NATUURNETWERK NEDERLAND: NEE-TENZIJ TOETS.....	27
7	CONCLUSIES	29
8	BRONNEN	31
BIJLAGE 1	VOGELS MET JAARROND BESCHERMDE NESTEN.....	33
BIJLAGE 2	VRIJSTELLINGEN PER PROVINCIE	35

1 INLEIDING

Aanleiding

Het Waterschap Limburg is voornemens twee regenwaterbuffers te vergroten in de omgeving van Oirsbeek. Realisatie van deze ingreep kan leiden tot overtreding van verbodsbepalingen uit de *Wet natuurbescherming*¹ (in het vervolg Wnb), die onder andere de bescherming regelt van dier- en plantensoorten en Natura 2000-gebieden. Overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb vereist mogelijk een ontheffing van deze wet.

Tevens kan de ingreep effecten hebben op gebieden die onderdeel zijn van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Ten behoeve van de uitvoerbaarheid en vergunbaarheid van de voorgenomen ingreep dient een actueel en volledig beeld te bestaan van het voorkomen van beschermde soorten op de ingreeplocatie of binnen de invloedssfeer ervan. Aan de hand daarvan dient de voorgenomen ingreep getoetst te worden aan de bepalingen in de Wnb, en ten aanzien van het NNN aan de bepalingen in de provinciale verordening ruimte.

Probleemstelling

Een actueel en/of volledig verspreidingsbeeld van beschermde natuurwaarden op de ingreeplocatie of binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep ontbreekt. Hierdoor is niet duidelijk of er een kans bestaat op overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb of op effecten op het NNN.

Opdrachtformulering

Waterschap Limburg heeft Natuurbalans - Limes Divergens BV verzocht een quick scan beschermde natuur uit te voeren waarin de voorgenomen ingreep wordt getoetst aan de Wnb en de provinciale verordening ruimte.

Doelstelling

Doel van voorliggend onderzoek is het verschaffen van inzicht in eventuele consequenties van de voorgenomen ingreep met betrekking tot de Wnb onderdelen soortenbescherming en gebiedsbescherming, en met betrekking tot het NNN.

De quick scan bestaat uit een eenmalig bezoek aan de ingreeplocatie, waarbij op basis van uitvoerige kennis over ecologie en verspreiding van flora en fauna een inschatting wordt gemaakt van de potenties van de ingreeplocatie voor beschermde natuurwaarden. Aan de hand van deze inschatting worden mogelijke effecten op beschermde natuurwaarden in beeld gebracht en worden maatregelen aangegeven om eventuele schade te mitigeren of te compenseren. Tenslotte wordt aangegeven of uiteindelijk een ontheffing van de Wnb noodzakelijk wordt geacht en/of aanvullend onderzoek nodig zal zijn.

¹ De Wet natuurbescherming is per 1 januari 2017 in werking getreden en vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet.

2 BESCHRIJVING VOORGENOMEN INGREEP

2.1 INGREEPLOCATIE EN ONDERZOEKSGBIED

Er worden twee regenwaterbuffers vergroot. Deze buffers hebben de nummers 18 en 21. De ligging van de ingreeplocaties is weergegeven in figuur 1.

Figuur 1: Ligging en begrenzing van de twee geplande regenwaterbuffers in de omgeving van Oirsbeek. De buffers hebben de nummers 18 en 21.

Beide ingreepgebieden liggen in het agrarische heuvelland ten noorden van Oirsbeek in Zuid-Limburg. Het landgebruik is voornamelijk intensief agrarisch, met voornamelijk akkers. De foto's in de hierna volgende figuren 2, 3, 4 en 5 geven een impressie van de ingreeplocaties.

Figuur 2: Ingreeplocatie regenwaterbuffer 18. Het bestaande buffer is begroeid met een grazige en bloemrijke kruidenvegetatie.

Figuur 3: De uitbreiding van regenwaterbuffer 18 ligt in een graanakker.

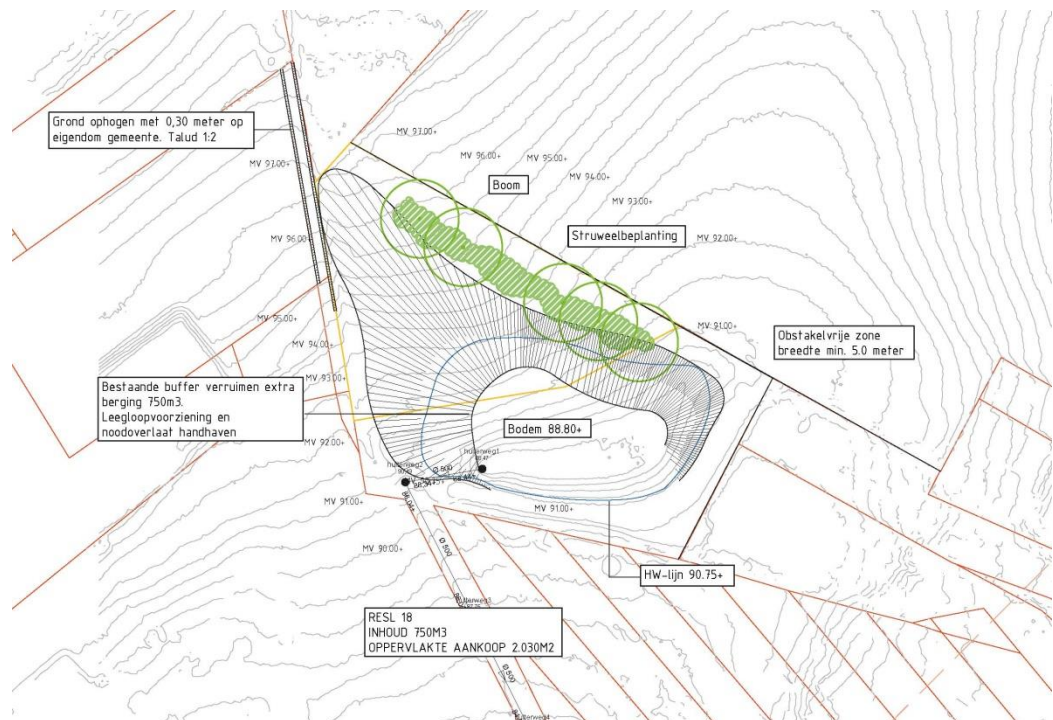
Figuur 4: Ingreepllocatie regenwaterbuffer 21. Het bestaande buffer is begroeid met een grazige en bloemrijke kruidenvegetatie. Enkele struiken dienen te wijken voor de uitbreiding, die volledig in een intensieve akker valt.

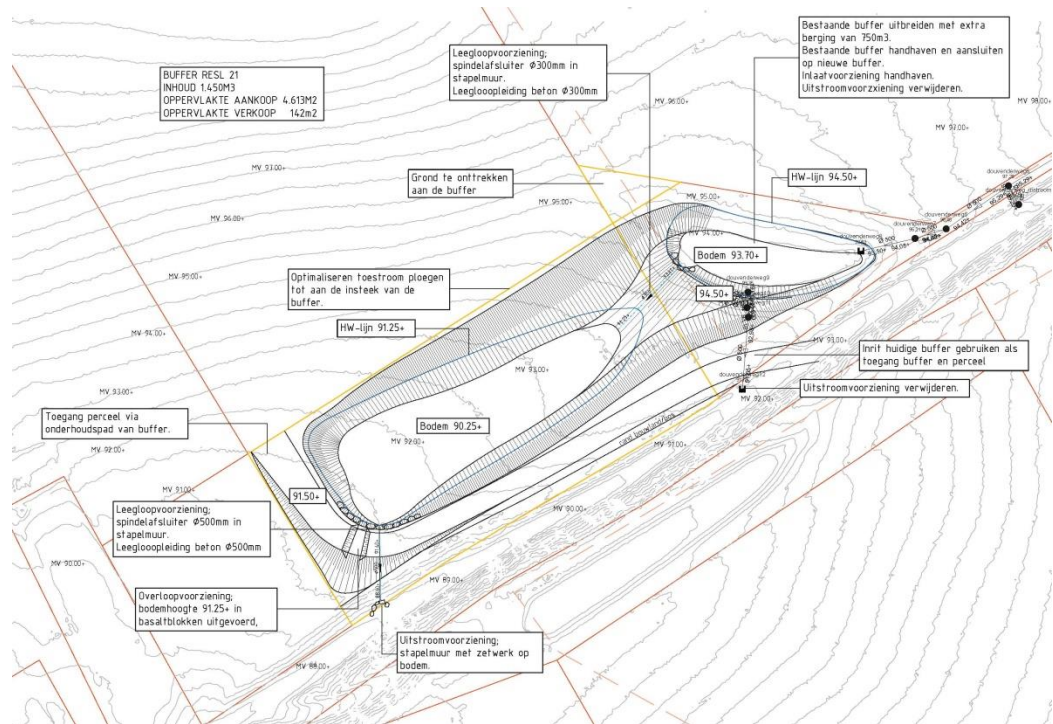
Figuur 5: Ingreepllocatie regenwaterbuffer 21. Het regenwaterbuffer komt te liggen in een akker die in intensief agrarisch gebruik is.

2.2 WERKZAAMHEDEN EN TOEKOMSTIG GEBRUIK

Regenwaterbuffers zullen worden vergroot door afgraving van bestaande akkers. Er zullen wat jonge bomen en opslag gekapt moeten worden die nu de bestaande bekkens omgeven. De huidige bodem en taluds van de bestaande bekkens worden deels vergraven om vergroting mogelijk te maken. Er is nog geen concrete informatie beschikbaar over de periode waarin gewerkt wordt.

Figuur 6: Bestaand en toekomstig ruimtebeslag van regenwaterbuffer 18.

Figuur 7: Bestaand en toekomstig ruimtebeslag van regenwaterbuffer 21.

3 ONDERZOEKSMETHODE

3.1 BRONNENONDERZOEK

Voor het onderzoek zijn archiefgegevens verzameld van beschermde planten en dieren in de omgeving van de ingreeplocaties. Hiervoor is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD) geraadpleegd. Deze databank bevat waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren in Nederland.

De NDFD-aanvraag is gedaan op 25 juni 2019 en bevat alle waarnemingen van beschermde soorten uit de afgelopen 10 jaar uit een gebied van 500 meter rondom het ruimtebeslag van de ingreeplocaties.

Figuur 8: Gebied tot 500 meter rondom de voorgenoemde ingreeplocaties waarvan archiefgegevens van beschermde soorten uit de NDFD zijn geanalyseerd.

3.2 VELDONDERZOEK

Op 24 juni 2019 is de ingreeplocatie door een ecooloog van Natuurbalans - Limes Divergens bezocht (Rob Felix).

Op basis van de aanwezige biotopen en kennis over ecologie en landelijke verspreiding van beschermde soorten is bepaald of het voorkomen van beschermde soorten op de ingreeplocatie en binnen de invloedssfeer daarvan verwacht kan worden en of nader onderzoek hiernaar noodzakelijk is.

3.3 OPZET NATUURTOETS

Toetsing aan de Wet natuurbescherming: onderdeel soortenbescherming

Door middel van een effectanalyse wordt onderzocht of de voorgenomen ingreep leidt tot negatieve effecten op beschermde soorten. Daarbij wordt in de Wnb onderscheid gemaakt in drie beschermingsregimes:

- 1) Soorten Vogelrichtlijn (§ 3.1 Wnb): alle van nature in Nederland in het wild levende vogels.
- 2) Soorten Habitatrichtlijn (§ 3.2 Wnb): alle soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage I en II van het Verdrag van Bern en bijlage II van het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.
- 3) Andere soorten (§ 3.3 Wnb): alle soorten die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden met uitzondering van vrijstellingen.

Indien uit de effectanalyse blijkt dat er een kans is op overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb zijn vervolgstappen nodig:

- a) Treffen van maatregelen om negatieve effecten te voorkomen.
- b) Werken volgens een goedgekeurde gedragscode.
- c) Aanvragen van een ontheffing van de Wnb.

a. Treffen van maatregelen

Door het treffen van maatregelen kunnen negatieve effecten op beschermde soorten worden voorkomen, verminderd of hersteld. Daarbij kan het gaan om mitigerende maatregelen (voorkomen of verminderen van effecten of herstel op de locatie van handeling) of om compenserende maatregelen (herstel of verbetering op een andere locatie).

b. Werken volgens goedgekeurde gedragscode

Handelingen in het kader van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting leiden niet tot overtreding van verbodsbepalingen uit artikel 3.1, 3.5 en 3.10 indien deze handelingen aantoonbaar worden uitgevoerd conform een goedgekeurde gedragscode. In dat geval is geen ontheffing nodig.

c. Ontheffing Wnb ten aanzien van beschermde soorten

Kan overtreding van verbodsbepalingen - ondanks voorgaande stappen - niet geheel worden voorkomen en geldt er geen vrijstelling, dan is ontheffing van de verbodsbepalingen nodig. Een ontheffing kan uitsluitend worden verleend onder de volgende voorwaarden:

1. Er is geen andere bevredigende oplossing.
2. Er is sprake van een wettelijk belang.
3. Er is geen verslechtering/afbreuk van de staat van instandhouding van beschermde soorten.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming: onderdeel gebiedsbescherming

Door middel van een voortoets wordt bepaald of er voor de voorgenomen ingreep een vergunningplicht geldt ex artikel 2.7 van de Wnb. In de voortoets worden de volgende vragen beantwoord:

1. Ligt een Natura 2000-gebied binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep?
2. Wat zijn de mogelijke negatieve effecten van de voorgenomen ingreep op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied in kwestie?

3. Kan de ingreep, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied:
 - a. de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied verslechteren?
 - b. een (significant) verstorend effect hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen?

Uiteindelijk wordt in voorliggende quick scan een antwoord gegeven op de vraag of een vergunning op de Wnb vereist is en zo ja, middels welke toets een verlening daarvan dient te worden beoordeeld; een *verslechteringsstoets* of een *passende beoordeling*.

Indien mitigerende of compenserende maatregelen nodig zijn om schade te verzachten of te compenseren, houdt dat per definitie in dat er een kans is op significant negatieve effecten. In dat geval dient voor uitvoering van de ingreep een vergunning aangevraagd te worden.

Het bevoegd gezag in deze in Provincie Limburg.

Beoordeling Natuurnetwerk Nederland

Bij ingrepen in de NNN geldt de 'nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in beginsel niet toegestaan zijn als daardoor de wezenlijke kenmerken of waarden van een gebied binnen de NNN significant wordt aangetast.

De ingreep kan alleen plaatsvinden als er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. In dat geval dienen de negatieve effecten gemitigeerd worden.

Voor het bepalen van de effecten op het NNN worden de volgende stappen doorlopen:

1. Vindt de voorgenomen ingreep plaats binnen de begrenzing van het NNN, of ligt er een natuurgebied behorende tot het NNN binnen de invloedssfeer van de ingreep?
2. Wat zijn eventuele negatieve effecten van de voorgenomen ingreep op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN?

Indien er een kans bestaat op significant negatieve effecten is er een verdere toetsing aan de bepalingen van het NNN noodzakelijk. Deze toetsing maakt geen onderdeel uit van voorliggende quick scan.

4 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL SOORTENBESCHERMING

4.1 BRONNENONDERZOEK BESCHERMDE SOORTEN WNB

Een overzicht van beschermde soorten die voorkomen in een straal van 500 meter rondom de ingreeplocatie is weergegeven in tabel 1.

Gegevens zijn afkomstig uit de NDFF. Van de vogels zijn alleen de soorten met een jaarrond beschermd nest opgenomen uit de categorieën 1 t/m 3 en de soorten waarvoor getoetst moet worden of voldoende functioneel leefgebied voorhanden blijft (zie soortenlijst in bijlage 1).

Van de nationaal beschermde plant- en diersoorten (A in Bijlage 2) zijn alleen de soorten weergegeven die niet zijn vrijgesteld door Provincie Limburg.

Aanwezigheid van de in tabel 1 weergegeven soorten in het ingrepegebied of binnen de invloedssfeer daarvan kan niet op voorhand worden uitgesloten. Afwezigheid van andere beschermde soorten dan die in tabel 1 genoemd zijn kan evenmin worden gegarandeerd. Het onderzoeksgebied is niet uitputtend onderzocht op natuurwaarden. Het ontbreken van waarnemingen van verschillende soortgroepen in de NDFF betekent niet automatisch dat deze soortgroepen niet in het ingrepegebied kunnen voorkomen.

Tabel 1: Overzicht van beschermde soorten in de omgeving van de ingreeplocatie. De gegevens zijn afkomstig uit de NDFF (laatste 10 jaar, binnen 500 meter van de ingreeplocatie). Van de vogels zijn de soorten beschouwd die een jaarrond beschermde nestplaats hebben (cat. 1-3) en de soorten waarvoor getoetst moet worden of voldoende functioneel leefgebied voorhanden blijft (cat. 4) (zie Bijlage 1). WNB: Soort is opgenomen in de Wet natuurbescherming (VR = Vogelrichtlijn, HR = Habitatrictlijn, A = Andere beschermde soort). Cat.: categorie vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (zie bijlage 1). RL: Soort is opgenomen op de Rode lijst (ge=gevoelig).

Nederlandse naam	Wnb	Nest Cat.	RL
VAATPLANTEN EN MOSSEN			
Geen beschermde soorten			
VLEERMUIZEN			
Geen beschermde soorten			
GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN			
Eekhoorn*	A		
Steenmarter*	A		
VOGELS MET JAARROND BESCHERMD NEST CATEGORIE 1-3			
Boerenzwaluw	VR	2	GE
Huismus	VR	2	GE
Huiszwaluw	VR	2	GE
Ooievaar	VR	2	
VOGELS CATEGORIE 4			
Buizerd	VR	4	
REPTIELEN			
Geen beschermde soorten			
AMFIBIEËN			
Alpenwatersalamander	A		

Nederlandse naam	Wnb	Nest Cat.	RL
VISSEN			
Geen beschermde soorten			
ONGEWERVELDEN			
Vliegend hert		A	

*: vrijgesteld in bepaalde periode, zie Bijlage 2.

Figuur 9: Verspreiding beschermde soorten, waargenomen in de afgelopen 10 jaar in een gebied van 500 meter rondom het ruimtebeslag van de ingreeplocaties. Bron: NDFP (25 juni 2019).

4.2 VAATPLANTEN EN MOSSEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Uit de directe omgeving van de ingreeplocatie zijn geen archiefwaarnemingen bekend van krachtens de Wnb beschermde planten- en mossensoorten (tabel 1).

Beide uitbreidingslocaties liggen in een bestaande akker die in intensief gebruik is. De begroeiing van de huidige bekkens bestaat uit kruidenruigten.

Op voorhand kan gesteld worden dat de aanwezige biotopen niet geschikt zijn voor beschermde planten- en mossensoorten. Beschermde soorten in Nederland zijn veelal beperkt tot bijzondere biotopen zoals extensieve akkerreservaten, kalkgraslanden en hoogvenen. Dergelijke biotopen zijn niet op de ingreeplocaties aanwezig. Daarvoor is het agrarisch

grondgebruik te intensief (geweest). Op voorhand kan worden aangenomen dat beschermde planten en mossen niet op de ingreeplocatie voorkomen.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van beschermde planten- en mossensoorten worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor planten- en mossensoorten is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.3 VLEERMUIZEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

In het waarnemingenarchief van de NDFF zijn in de bufferzone van 500 meter rondom de ingreeplocatie in de periode van de afgelopen tien jaar geen waarnemingen van vleermuizen opgenomen. Er zijn geen gegevens beschikbaar over het voorkomen van verblijfplaatsen.

Op basis van de hoeveelheid vleermuiswaarnemingen in het onderzoeksgebied in de NDFF kan gesteld worden dat het onderzoeksgebied niet tot nauwelijks op deze soortgroep is onderzocht.

Er staan op de ingreeplocaties nergens oudere bomen met holtes of gebouwen die in potentie geschikte verblijfplaatsen zouden kunnen vormen. Alle ingreeplocaties bestaan uit akkers. Deze zijn op voorhand ongeschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Op voorhand kan gesteld worden dat er geen verblijfplaatsen van vleermuizen in de ingreepgebieden voorkomen.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vleermuizen worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor vleermuizen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.4 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Uit de NDFF blijkt het voorkomen van eekhoorn en steenmarter in de directe nabijheid van de twee ingreeplocaties. Van dat zijn geen waarnemingen bekend uit het ingreepgebied of uit gebieden direct daaraan grenzend.

Eekhoorn

In de bomen en struiken die in het kader van de ingreep gekapt moeten worden zijn tijdens het veldbezoek in het kader van de quick scan geen sporen van aanwezigheid van en/of nesten van eekhoorn aangetroffen. Aanwezigheid van eekhoorn in de te kappen bomen wordt op voorhand niet verwacht. De bomen zijn te laag en te jong om als nestboom te fungeren en het zijn loofbomen, dus ze fungeren niet als voedselbron.

Steenmarter

Steenmarters leven in gebouwen. Er zijn geen gebouwen aanwezig in of direct grenzend aan de ingreeplocaties. Steenmarters hebben geen verblijfplaatsen op of direct grenzend aan de ingreeplocaties.

Das

Tijdens de quick scan is de aan- of afwezigheid van dassen onderzocht. Er zijn geen sporen van aanwezigheid en/of burchten van dassen aangetroffen. Vaste verblijfplaatsen van dassen bevinden zich niet op de ingreeplocaties. Mogelijk dat buiten de ingreeplocaties één of meerdere dassenburchten aanwezig zijn. De ingreeplocaties liggen in intensieve akkers. Het is niet uitgesloten dat de ingreeplocaties incidenteel door eventueel in de nabijheid levende dassen worden gebruikt als foerageergebied, hoewel akkers geen optimaal foerageergebied van dassen vormen.

Negatieve effecten van de ingreep

Uitbreiding van de twee regenwaterbuffers heeft geen negatieve effecten op het voorkomen van eekhoorn en steenmarter.

Door de aanleg van regenwaterbuffers zullen de gronden periodiek inunderen, waardoor het beschikbare foerageergebied van eventueel toch aanwezige dassen tijdelijk in geringe mate vermindert. Het water dient binnen 24 uur weer verdwenen zijn uit de regenwaterbekkens. Daarna zijn de terreinen weer beschikbaar voor das als foerageergebied. Effecten zijn dus tijdelijk en zeer gering, gezien de omvang van het areaal aan weilanden in de omgeving van de ingreeplocaties. Er blijft te allen tijde ruim voldoende foerageergebied voor de das beschikbaar, ook als de bekkens tijdelijk door regenwater geïnundeerd zijn. Het kan niet worden uitgesloten dat een tijdelijke inundatie van een grasland zelfs een aantrekkingskracht heeft op foeragerende dassen, door het potentiële voedsel dat door het water is meegevoerd.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van grondgebonden zoogdieren worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor grondgebonden zoogdieren is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.5 BROEDVOGELS

Wettelijke status

Bij uitvoering van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels, dat globaal loopt van maart tot en met juli. Tijdens het broedseizoen vallen namelijk bewoonde nesten onder de reikwijdte van artikel 3.1 van de Wnb en zijn daardoor beschermd.

Een nest is de plek die vogels vervaardigen om de eieren uit te broeden en de jongen te verzorgen. Voor een verdere aanscherping van het begrip 'nest' wordt onderscheid gemaakt tussen broedseizoen en niet-broedseizoen.

Nesten jaarrond beschermd

Van een aantal vogels is het nest jaarrond beschermd, dus ook buiten het broedseizoen. Zo vallen de nesten van roofvogels, uilen, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, ooievaar en roek het hele jaar onder de definitie van 'voortplantingsplaats of rustplaats' in art. 3.1 van de Wnb². Deze nesten zijn, voor zover niet permanent verlaten, jaarrond beschermd.

² De voormalige lijst van soorten met een jaarrond beschermd nest blijft vooralsnog onveranderd, met uitzondering van provincie Limburg, die een andere lijst heeft opgenomen in haar beleidsregels.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende categorieën. Zie voor een soortenlijst bijlage 1. Soorten uit categorie 1 t/m 3 genieten een strengere bescherming dan soorten uit categorie 4. Soorten uit categorie 4 hebben geen jaarrond beschermd nest, maar zijn plaats trouw en beschikken over voldoende flexibiliteit om zich elders te vestigen indien de nestplaats verloren gaat. Ze zijn dusdanig kwetsbaar dat de functionaliteit niet in het geding mag komen. Indien de omgeving van de bekende nestplaats vernietigd wordt moet worden bepaald of er voldoende functionaliteit behouden blijft.

Nesten beschermd tijdens broedseizoen

Nesten van de overige vogelsoorten vallen buiten het broedseizoen niet onder de definitie van 'nesten, rustplaatsen of voortplantingsplaatsen' zoals benoemd in artikel 3.1 van de Wnb. Ze worden namelijk het daaropvolgende broedseizoen niet weer in gebruik genomen en zijn buiten het broedseizoen niet van belang voor de instandhouding van de soort.

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Categorie 1-3

In NDFF zijn waarnemingen opgenomen van boerenzwaluw, huismus, huiszwaluw en ooievaar (tabel 1). Deze soorten zijn waargenomen in de wijde omgeving van het ingreepgebied. Er zijn geen waarnemingen bekend van deze soorten binnen het ingreepgebied.

Op basis van de op de ingreeplocaties aanwezige biotopen kan de aanwezigheid van vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest uit categorie 1-4 op voorhand worden uitgesloten. Alle ingreeplocaties bestaan uit intensieve grasakkers, jonge bomen en struiken en kruidenvegetaties. Er zijn geen bomen of gebouwen aanwezig die dienst kunnen doen als potentiële broedplaats voor soorten met een jaarrond beschermd nest. Soorten met een jaarrond beschermd nest broeden in bomen of gebouwen. Deze soorten broeden niet in grasvegetaties, laat staan in intensief agrarische landbouwpercelen. De aanwezige bomen en struweel zijn niet geschikt als nestplaats voor soorten met een jaarrond beschermd nest. Daarvoor zijn ze te jong. Tijdens het veldbezoek zijn geen soorten met een jaarrond beschermd nest aangetroffen.

Categorie 4

Vogelsoorten uit categorie 4 (bijlage 1) komen naar alle verwachting evenmin op de ingreeplocaties voor. Ook voor deze groep geldt dat geschikt broedbiotoop voor het grootste deel afwezig is. De struweelbroeders uit deze groep kunnen in potentie op de ingreeplocatie voorkomen, maar struweel wordt grotendeels behouden en/of later bij oplevering weer teruggeplaatst of nieuw aangeplant. Na afloop van de werkzaamheden is nog ruim voldoende functioneel leefgebied in de vorm van struweel beschikbaar.

Overige soorten zonder jaarrond beschermd nest

Het te verwijderen struweel, de te kappen bomen en de akkers worden tijdens het broedseizoen naar alle waarschijnlijkheid door overige broedvogelsoorten gebruikt als nestplaats.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Gedurende het broedseizoen kan het uitvoeren van werkzaamheden (afgraven van akkers en kappen van struweel en bomen) leiden tot beschadiging van nesten van broedende vogels (Wnb art. 3.1, lid 2).

Negatieve effecten van de ingreep op soorten met een jaarrond beschermd nest kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Voorkómen van negatieve effecten

Negatieve effecten ten aanzien van broedvogels kunnen voorkomen worden door werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen van aanwezige broedvogels. Dat loopt globaal van maart t/m juli, maar in het kader van de Wnb wordt geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Als het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om de ingreeplocatie voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te maken voor vogels om er te broeden. Dat kan door binnen de begrenzing van het werkterrein (werkputten, grond- en materiaalopslag, parkeerplaatsen, etc.) bomen en struiken te rooien en overige vegetaties kort te houden. Dergelijke maatregelen dienen uitsluitend voor het voorkómen van vestiging, niet voor het bestrijden van al aanwezige broedgevallen. Op deze wijze wordt voorkomen dat broedvogels gaan broeden op het werkterrein, waarna werkzaamheden ook in het broedseizoen kunnen plaatsvinden.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vogels met een jaarrond beschermd nest worden op voorhand niet overtreden.

Vervolgonderzoek naar de aanwezigheid van vogels met een jaarrond beschermd nest uit categorie 1-4 is niet noodzakelijk.

4.6 REPTIELEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Uit de directe omgeving van de ingreeplocatie zijn geen archiefwaarnemingen bekend van reptielen. Mede op basis van het ontbreken van geschikte reptielbiotopen, zoals heide, heischrale graslanden of goed ontwikkelde bosranden, kan worden aangenomen dat beschermde reptielen niet op de ingreeplocatie voorkomen.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van reptielen worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor reptielen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.7 AMFIBIEËN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Uit de directe omgeving van de ingreeplocatie, uit de bebouwde kom van Oirsbeek, zijn archiefwaarnemingen bekend van Alpenwatersalamander.

De regenwaterbuffers liggen in principe droog. Door het ontbreken van potentiële voortplantingswateren in en rond de ingreeplocaties kan het voorkomen van

voortplantingswateren van streng beschermde amfibiesoorten op de ingreeplocaties op voorhand worden uitgesloten.

De bestaande regenwaterbekkens vormen een geschikt landbiotoop voor Alpenwatersalamanders. Omdat voortplantingswateren ontbreken zal het aantal aanwezige salamanders niet heel hoog zijn. Aanwezigheid van de soort in de kruidenvegetaties kan echter niet op voorhand worden uitgesloten.

Negatieve effecten van de voorgenomen ingreep

Negatieve effecten van het vergraven van de bodem van de huidige regenwaterbekkens kunnen niet geheel op voorhand worden uitgesloten. Hier en daar kan er een Alpenwatersalamander aanwezig zijn. Veel zullen dat er niet zijn als gevolg van het ontbreken van geschikte voortplantingswateren. Eventuele effecten zijn tijdelijk, daar het bekken vergroot wordt en de situatie er voor Alpenwatersalamanders louter beter op wordt.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van amfibieën worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor amfibieën is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.8 VISSEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Uit de directe omgeving van de ingreeplocatie zijn geen archiefwaarnemingen bekend van krachtens de Wnb beschermde vissoorten. Door het ontbreken van oppervlaktewateren op de ingreeplocaties kan het voorkomen van streng beschermde vissoorten op de ingreeplocaties op voorhand worden uitgesloten.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van vissen worden niet overtreden. Een ontheffing van de Wnb voor vissen is daarmee niet aan de orde. Vervolgonderzoek is niet nodig.

4.9 ONGEWERVELDEN

Aanwezigheid op de ingreeplocatie

Uit de directe omgeving van de ingreeplocaties zijn waarnemingen bekend van vliegend hert. Het voorkomen van deze beschermde soort op de ingreeplocaties zelf kan op voorhand worden uitgesloten door het ontbreken van oude eikenstobben. De ingreeplocaties zijn alle gelegen in intensieve akkers. Daarin komen geen beschermde ongewervelden voor als gevolg van het ontbreken van geschikte biotopen.

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van ongewervelden worden op voorhand niet overtreden. Vervolgonderzoek is niet noodzakelijk.

5 TOETSING WET NATUURBESCHERMING: ONDERDEEL GEBIEDSBESCHERMING

De ingreeplocatie ligt buiten de begrenzing van Natura 2000-gebieden. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden Geleenbeekdal en Brunsummerheide liggen op respectievelijk 3,5 en 4,5 kilometer afstand van de ingreeplocatie (figuur 10).

Effecten van stikstofuitstoot (NO_x) en -depositie op stikstofgevoelige habitats worden gezien de aard en duur van de werkzaamheden als nihil ingeschat. Een en ander kan inzichtelijk worden gemaakt door een aerius-calculatie. Verdere toetsing aan de Wnb voor het onderdeel gebiedsbescherming is niet noodzakelijk.

Figuur 10: Ligging van de ingreeplocaties ten opzichte van de Natura 2000-gebieden Geleenbeekdal en Brunsummerheide.

6 BEOORDELING NATUURNETWERK NEDERLAND: NEE-TENZIJ TOETS

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Veel natuurgebieden in Nederland zijn planologisch beschermd doordat zij deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen de Ecologische Hoofdstructuur, EHS).

In Limburg is het NNN uitgewerkt in de Provinciale Omgevingsverordening 2014. Er zijn drie typen beschermingsregimes: goudgroene natuurzone, zilvergroene natuurzone en bronsgroene landschapszone. Met het opnemen van de goudgroene natuurzone in het POL-2014 wordt invulling gegeven aan de opdracht die de provincies van het Rijk hebben gekregen voor de begrenzing van het Nationale Natuurnetwerk, en de verankering daarvan in het provinciale planologische beleid. Met de aanwijzing van de zilvergroene en bronsgroene natuur- en landschapszones stimuleert de provincie het behoud en de ontwikkeling van natuur en landschap ook buiten de goudgroene zone.

Goudgroene natuurzone:

De goudgroene natuurzone vormt het Limburgse deel van het Nationale Natuurnetwerk. Binnen de goudgroene zone streeft de provincie naar behoud en beheer van de reeds aanwezige natuur, en de ontwikkeling van nieuwe natuur.

Zilvergroene natuurzone:

Binnen de zilvergroene natuurzone staat het benutten van kansen voor natuur en landschap centraal. De zilvergroene natuurzone maakt echter geen onderdeel uit van het Nationaal Natuurnetwerk, maar ondersteunt wel de functionaliteit en effectiviteit van de goudgroene natuurzone. De provincie stimuleert de ontwikkeling van natuur en landschap binnen de zilvergroene zones met subsidies en natuurcompensaties.

Bronsgroene landschapszone:

De bronsgroene landschapszone omvat de landschappelijk waardevolle beekdalen en bufferzones rond bestaande natuurgebieden met de daarin aanwezige (extensievere) landbouwgebieden, monumenten, kleinere landschapselementen, waterlopen e.d. Een kwart van de bronsgroene landschapszone wordt gevormd door het winterbed van de Maas. In Zuid-Limburg omvatten deze zones ook de steilere hellingen, droogdalen en de belangrijkste landschappelijke verbindingen naar het Maasdal. Het beleid binnen de bronsgroene landschapszone is er op gericht om de landschappelijke kernkwaliteiten te behouden, te beheren, te ontwikkelen en te beleven. Deze zone bestaat hoofdzakelijk uit landbouwgronden. Binnen deze zone komen op bestemmingsplanniveau andere bestemmingen en functies voor zoals infrastructuur, woningen en toeristische voorzieningen e.d.

Realisatie van regenwaterbuffers in goudgroene en zilvergroene natuurzones kan alleen als natuurwaarden niet worden aangetast, en vergt afstemming met en goedkeuring van de provincie Limburg. In bronsgroene landschapszones zijn betere mogelijkheden voor regenwaterbuffers. Ook hier is afstemming met de provincie Limburg nodig, maar zal de ontwikkeling eerder binnen het beleid passen.

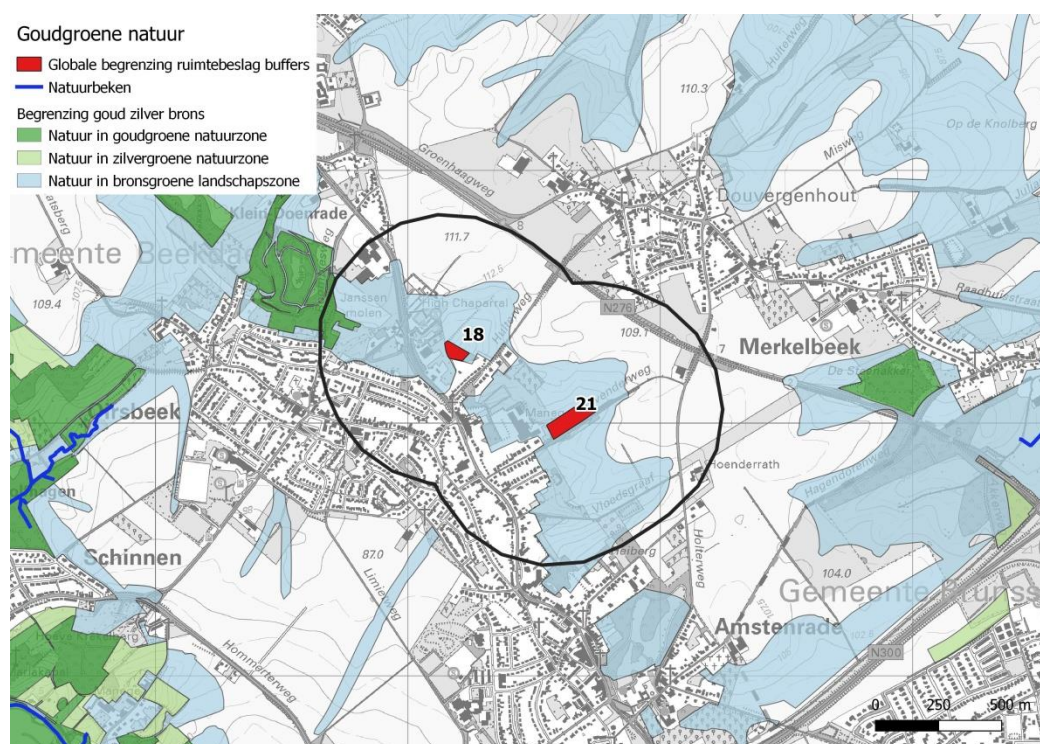
Nee-tenzij toets

Voor het bepalen van de effecten op het NNN wordt een zogenaamde nee-tenzij toets uitgevoerd, waarbij de volgende stappen doorlopen:

1. Vindt de voorgenomen ingreep plaats binnen de begrenzing van het NNN?
2. Is er een kans op significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN?
3. Zo ja, zijn er maatregelen mogelijk om negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden te voorkomen.

Begrenzing ingreepgebied

Geen van de ingreeplocaties ligt binnen de goudgroene of zilvergroene natuur (Figuur 11). Er bestaat geen knelpunt met de NNN.

Figuur 11: Ligging van de ingreeplocaties ten opzichte van de begrenzing van de goudgroene natuur. Beide locaties liggen buiten de grenzen van de goudgroene natuur.

Negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden

Door de ligging buiten de goudgroene natuur zijn er geen negatieve effecten te verwachten.

7 CONCLUSIES

Wet natuurbescherming – onderdeel soortenbescherming

- Mogelijk worden één of meer locaties door das gebruikt als foerageergebied. Ook na de uitvoering van de ingreep waarbij regenwaterbuffers worden aangelegd blijven de percelen geschikt als foerageergebied voor de das. Inundatie zal zeer tijdelijk zijn. Nadat het water weer weg gevloeid is, is er voor de das weer een foerageergebied beschikbaar van vergelijkbare kwaliteit als momenteel aanwezig is.
- Mogelijk wordt het te kappen struweel gebruikt als broedgebied voor soorten uit categorie 4 van de soorten met een jaarrond beschermd nest. Struweel wordt na afloop van het project behouden of opnieuw aangeplant. Er zijn daarom geen gevolgen voor het functionele leefgebied. Dat blijft gewaarborgd.
- Aanwezigheid van een enkele Alpenwatersalamander in landhabitat in de bestaande regenwaterbekkens kan niet volledig worden uitgesloten. Negatieve effecten worden echter nihil beschouwd, daar geschikte voortplantingswateren in de omgeving ontbreken en er dus geen aantallen verwacht worden. Bovendien wordt de situatie door de werkzaamheden voor Alpenwatersalamander verbeterd ten opzichte van de huidige situatie. Effecten worden derhalve als nihil beschouwd.
- Het voorkomen van overige streng beschermde soorten(groepen) in het ingrepengebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Vervolgonderzoek is niet noodzakelijk en een verdere toetsing aan de Wnb evenmin.

Wet natuurbescherming – onderdeel gebiedsbescherming

- Er ligt geen Natura 2000-gebied binnen de grenzen van de voorgenomen ingreep. Significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied zijn uitgesloten.

Natuurnetwerk Nederland

- Geen van de twee locaties ligt binnen de begrenzing van de goudgroene natuur. Significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN zijn op voorhand uitgesloten.

8 BRONNEN

- Nationale Databank Flora en Fauna, gegevensaanvraag 25 juni 2019.

BIJLAGE 1 VOGELS MET JAARROND BESCHERMDE NESTEN

Ecologisch advies en onderzoek

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Conform provinciale beleidsregels passieve soortenbescherming provincie Limburg

<u>Vogels jaarrond beschermde nesten</u>		<u>Vogels waarvan voldoende functioneel leefgebied aanwezig moet blijven</u>	
Boerenwaluw	2	Bijeneter	4
Boomvalk	3	Blauwe reiger	4
Bosuil	2	Buizerd	4
Gierzwaluw	2	Draaihals	4
Grote gele kwikstaart	2	Grauwe klauwier	4
Havik	3	Grutto	4
Huismus	2	IJsvogel	4
Huiswaluw	2	Kramsvogel	4
Kerkuil	1	Kwartelkoning	4
Oehoe	1	Oeverwaluw	4
Ooievaar	2	Paapje	4
Raaf	3	Ringmus	4
Ransuil	3	Roerdomp	4
Rode wouw	3	Sperwer	4
Roek	1	Spotvogel	4
Slechtvalk	2	Visdief	4
Steenuil	1	Wulp	4
Torenvalk	3	Zomertortel	4
Wespendief	3	Zwarte specht	4
Zwarte wouw	3		

uitleg:

- categorie 1:* Jaarrond gebruikte nesten
categorie 2: Zeer plaatstrouwe broedvogel of afhankelijk bebouwing
categorie 3: Zeer plaatstrouwe broedvogel die ieder jaar terugkeert naar specifiek nest
categorie 4: Vogel dat jaarlijks terugkeert naar specifiek nest, maar voldoende flexibel om elders nieuw nest te bouwen. Echter, dusdanig kwetsbaar dat functionaliteit van leefgebied niet in het geding mag komen.

BIJLAGE 2 VRIJSTELLINGEN PER PROVINCIE

Overzicht algemene vrijstellingen soorten per provincie

Op basis van door PS vastgestelde provinciale verordeningen d.d. 4 maart 2019

Nederlandse Naam	Wetenschappelijke Naam	Drenthe	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord-Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	Ministerie EZ (AMVB RN art 3.31)
Zoogdieren														
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bosmuis*	<i>Apodemus sylvaticus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	x	x	x		x	x			x	x	x	x	x
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>						x1							
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Haas	<i>Lepus europeus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	x	x	x		x	x			x	x		x	x
Huisspitsmuis*	<i>Crocidura russula</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Molmuis	<i>Arvicola scherman</i>						x							
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Steenmarter	<i>Martes foina</i>			x			x2							
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x
Veldmuis*	<i>Microtus arvalis</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	x	x	x		x	x			x	x		x	x
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>							x						
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Amfibieën en reptielen														
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>						x3							
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>						x4							
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus (Rana ridibunda)</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Middelste groene kikker / Bastaardkikker	<i>Pelophylax klepton esculentus (Rana esculenta)</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

* voor deze soorten daarnaast algemene vrijstelling in/op gebouwen en bijbehorende erven Wnb 3.10 3e lid

x1 = vrijstelling geldt in de periode maart- april en juli tot en met november

x2 = vrijstelling geldt in de periode 15 augustus tot en met februari

x3 = vrijstelling geldt in de periode juli, augustus en september

x4 = vrijstelling geldt in de periode 15 augustus tot en met 15 oktober

Opmerking bij Friesland: in de stukken wordt ook vrijstelling gegeven voor de mol, maar deze is niet beschermd onder de Wnb.

wettelijke belangen:		Drenthe	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord-Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	Ministerie EZ (AMVB RN art 3.31)
3.10.2.a / Rnb 3.31.d	ikv RO en gebruik van gebieden	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.10.2.d	voorkomen onnodig lijden		x								x			
3.10.2.e / Rnb 3.31.b	ikv beheer of onderhoud landbouw of bosbouw	x	x	x	x	x	x			x	x	x	x	x
3.10.2.f / Rnb 3.31.a	ikv beheer of onderhoud overig	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.10.2.g	ikv beheer of onderhoud landsch kwaliteiten bepaald gebied	x	x	x	x		x			x	x	x	x	
3.10.2.i / Rnb 3.31.c	bestendig gebruik					x								x
(geldt alleen voor amfibieën)	ikv bescherming wilde flora, fauna & habitats									x				

